

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٩٧٩ / ١٢ / ١٩

٢٥٥٧٩

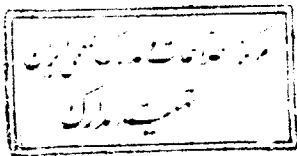
نمونه فرم نایب به اعضای هیات داوران مندرج در پایان نامه کارشناسی ارشد

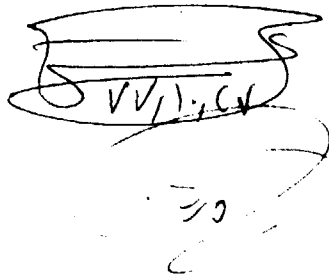
بدینوسیله پایان نامه کارشناسی ارشد خلیلم آقما محمد اسدیپور تحت عنوان

بررسی تاثیر آموزش به روش بحث گروهی بر میزان مصرف سیگار دانش آموزان پسر دبیرستانهای شهر فسنجان
در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

بدیم می شود. اینجانبان نسخه نهائی این پایان نامه را از نظر فرم و محتوی بررسی و نائید کرده و پذیرش آنرا
ای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنیم.

م و نام خانوادگی و امضاء اعضای هیات داوران :

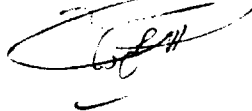

۷۷/۱/۷۷

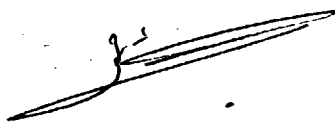
آقای دکتر غفرانی پور (استاد راهنما)

آقای دکتر حاجی زاده (استاد مشاور)

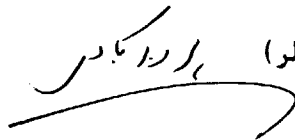
آقای دکتر حیدرنیا (استاد ناظر و نماینده تحصیلات تکمیلی)

آقای دکتر فتح الهی (استاد ناظر)

سرکار خانم هروآبادی (استاد ناظر)

۲۵۵۷۹

تاریخ:

پیوست:

آیین‌نامه چاپ پایان‌نامه (رساله)‌های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان‌نامه (رساله)‌های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس مبین بخشی از فعالیت‌های علمی - پژوهشی دانشگاه است، بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش‌آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می‌شوند:

ماده ۱. در صورت اقدام به چاپ پایان‌نامه (رساله)ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به مرکز نشر دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲. در صفحه سوم (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کنید:

«کتاب حاضر، حاصل پایان‌نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته آموزش پرستاری است. که در سال ۱۳۷۷ در دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر غفرانی پور و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر حاجی‌زاده از آن دفاع شده است.»

ماده ۳. به منظور جبران بخشی از هزینه‌های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهدا کند، دانشگاه می‌تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴. در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵. دانشجو تعهد و قبول می‌کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می‌تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می‌دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶. اینجانب محمد اسدپور دانشجوی رشته آموزش پرستاری مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می‌شوم.

تقدیم به :

پدر و مادر مهربانم

که چگونه زیستن را به من آموختند و در همه حال یار و
یاورم هستند.

برادران و خواهران بسیار عزیزم

که بهروزی و موفقیت روزافزونشان، آروزی من است.

خانواده همسرم

که همواره مشوق و پشتیبان من در طول زندگی و تحصیلم
بوده و هستند.

همسر صبورم

روشنی بخش زندگیم، او که شکوه، صفا و محبتش زندگیم را
حیاتی نو بخشیده و همدلی و همیاری اش در انجام این
پژوهش راهگشای مشکلاتم بوده است.

فرزند عزیزم، فاطمه

به خاطر لحظاتی که در طی این مدت نتوانستم صرف گل
وجودش نمایم.

و

همه پویندگان راه علم و حقیقت

سپاس

در آغاز کلام سپاس و ستایش آن آفریدگار بزرگ را سزاست که خلعت زیبای عقل و اندیشه را به آدمی بخشید و بدین سان او را اشرف مخلوقات قرار داد. سپاس بی حد خداوندی را که راه هدایت را از طریق ضلالت بر آدمی روشن ساخت و جستجوی دانش را فضیلتی بس بزرگ قرار داد و پویایی، استواری، همت بلند، ایمان و تکا به نیروی عظیم الهی را رمز موفقیت در این مسیر دشوار نامید.

اکنون که در سایه توجهات باری تعالی پژوهش حاضر رو به اتمام است، بر عهده خود می دانم که مراتب امتنان و سپاس فراوان خویش را نثار عزیزان و سرورانی نمایم که انجام این پژوهش مرهون راهنماییها و مساعدتهای آنان می باشد.

- استاد محترم جناب آقای دکتر فضل... غفرانی پور که در تمامی مراحل تحصیل از ارزشهای علمی و انسانی ایشان بهره مند بوده و تحقیق حاضر نیز مرهون هدایتهای ارزنده و مساعدتهای بی دریغ ایشان است.

- استاد محترم مشاور جناب آقای دکتر سهراب حاجی زاده که بدون همکاری و کمکها و نظرات ارزنده ایشان این پژوهش برایم غیر ممکن بود.

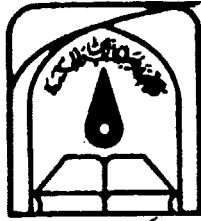
- اساتید گرانقدر دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس که در مدت تحصیل از محضرشان کسب علم نمودم.

- مسئولان محترم آموزش و پرورش و دبیرستانهای شهر رفسنجان که امکان اجرای عملی این پژوهش را فراهم نمودند.

- کلیه دانش آموزانی که در این پژوهش شرکت نمودند.

- همکاران محترم آزمایشگاه مرکز آموزشی - درمانی حضرت علی بن ابیطالب (ع) بویژه برادر و همکار بسیار عزیزم جناب آقای کریمی که در اندازه گیری فاکتورهای خونی اینجانب را یاری نمودند.

برادران بسیار عزیزم آقایان حمیدرضا زنده طلب و محسن سنیمانی که با غنای علمی و صرف اوقات گرانقدر خودشان، همواره یارگیر اینجانب بوده اند.

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم پزشکی

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش پرستاری
گرایش بهداشت جامعه

عنوان

بررسی تأثیر آموزش به روش بحث گروهی بر میزان
مصرف سیگار دانش آموزان پسر دبیرستانهای
شهر رفسنجان در سال تحصیلی ۱۳۷۶-۷۷

نگارش

محمد اسدپور

استاد راهنما

جناب آقای دکتر فضل‌ا... غفرانی پور

استاد مشاور

جناب آقای دکتر سهراب حاجی زاده

1749/2

زمستان ۱۳۷۷

چکیده

این پژوهش مطالعه‌ای نیمه‌تجربی (Quasi-experimental) است که به منظور «اندازه‌گیری تأثیر آموزش به روش بحث گروهی (Group discussion) بر میزان مصرف سیگار دانش‌آموزان پسر دبیرستانهای شهر رفسنجان» صورت گرفته است.

در این پژوهش ۷۰ نفر دانش‌آموز پایه اول تا سوم متوسطه به صورت تصادفی و مبتنی بر هدف در طی دو ماه در یکی از دو گروه آزمون و شاهد قرار گرفتند. دو گروه به لحاظ متغیرهای مورد نظر یکسان بوده و آزمون آماری اختلاف معنی‌داری را نشان نداد. قبل از مداخله پرسشنامه سنجش میزان آگاهی، نگرش و عملکرد و میزان مصرف سیگار در اختیار دو گروه قرار داده شد و همزمان نمونه خون جهت تعیین میزان هموگلوبین، هماتوکریت و تعداد گلبول قرمز خون از دو گروه تهیه شد. سپس مداخله به مدت دو ماه بر روی گروه آزمون انجام گرفت و پس از آن مجدداً پرسشنامه در اختیار دو گروه قرار داده شد و از دو گروه نمونه خون جهت تعیین فاکتورهای مذکور گرفته شد. سپس اطلاعات قبل و بعد در دو گروه جمع‌آوری و مورد مقایسه قرار گرفت.

آزمون‌های آماری با $P < 0/05$ اختلاف معنی‌داری را بین میزان مصرف سیگار، میزان آگاهی، نگرش و عملکرد و میزان فاکتورهای خونی ذکر شده قبل و بعد از آموزش به روش بحث گروهی در گروه آزمون به تنهایی و بعد از مداخله در گروههای آزمون و شاهد نشان داد. همچنین ضریب همبستگی پیرسون با $P < 0/05$ رابطه معنی‌داری را بین میزان مصرف سیگار و میزان هموگلوبین، هماتوکریت و تعداد گلبول قرمز خون بعد از آموزش به روش بحث گروهی در گروه آزمون نشان داد.

نتایج این مطالعه نشان داد که برنامه آموزش به روش بحث گروهی بر میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانش‌آموزان نسبت به سیگار و میزان مصرف سیگار و میزان فاکتورهای خونی مذکور تأثیر داشته است. بدین ترتیب فرضیه‌های پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. با توجه به نتایج فوق پیشنهاد می‌شود که جهت کاهش میزان مصرف سیگار از برنامه آموزش به روش بحث گروهی طراحی شده در این پژوهش، استفاده گردد.

واژگان کلیدی: بحث گروهی، سیگار، نوجوانان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
۱	فصل اول: مقدمه
۲	۱-۱. مقدمه
۱۶	فصل دوم: چهارچوب پنداشتی و مروری بر مطالعات انجام شده
۱۷	۱-۲. چهارچوب پنداشتی
۱۷	۱-۱-۲. نوجوانی
۲۱	۱-۱-۱-۲. خصوصیات عاطفی دوره جوانی و نوجوانی
۲۲	۱-۱-۲. نیازهای دوره جوانی و نوجوانی
۲۷	۱-۱-۲. عوامل مؤثر در پیدایش مشکلات و مسائل نوجوان
۲۹	۱-۱-۲. طبقه‌بندی مشکلات نوجوانان و جوانان
۳۰	۱-۲. سیگار
۳۰	۱-۲-۱. تاریخچه سیگار
۳۳	۱-۲-۲. مروری بر تاریخچه دخانیات در ایران
۳۵	۱-۲-۳. داروشناسی دود سیگار
۳۷	۱-۲-۴. چرا مردم سیگار کشیدن را شروع می‌کنند؟
۴۱	۱-۲-۵. علل گرایش به سیگار در بین دانش‌آموزان ایران
۴۲	۱-۲-۶. اعتیاد به دخانیات
۴۲	۱-۲-۷. اختلالات روانی و سیگار

۴۳	۸-۲-۱-۲. عوارض و بیماریهای ناشی از مصرف سیگار
۵۳	۹-۲-۱-۲. کنترل استعمال دخانیات و راههای ترک سیگار
۵۳	۱۰-۲-۱-۲. انواع روشهای ترک سیگار
۵۵	۳-۱-۲. بحث گروهی و پویایی گروه
۵۸	۱-۳-۱-۲. تاریخچه پویایی گروه
۶۱	۲-۳-۱-۲. تغییر در گروه
۶۳	۲-۲. مروری بر مطالعات

۶۷ فصل سوم: مواد و روشها

۶۸	۱-۳. اهداف پژوهش
۶۸	۱-۱-۳. هدف کلی
۶۸	۲-۱-۳. اهداف ویژه
۶۸	۲-۳. فرضیه‌های پژوهش
۶۹	۳-۳. تعریف واژه‌ها
۶۹	۱-۳-۳. آموزش
۶۹	۲-۳-۳. بحث گروهی
۷۰	۳-۳-۳. میزان مصرف سیگار دانش‌آموزان
۷۰	۴-۳. پیش‌فرضهای پژوهش
۷۱	۵-۳. ابزار گردآوری اطلاعات
۷۱	۶-۳. اعتبار علمی
۷۱	۷-۳. اعتماد علمی

۷۲	۸-۳. محدودیت های پژوهش
۷۲	۹-۳. نوع پژوهش
۷۲	۱۰-۳. جامعه پژوهش
۷۳	۱۱-۳. نمونه پژوهش
۷۳	۱۲-۳. مشخصات نمونه های پژوهش
۷۳	۱۳-۳. محیط پژوهش
۷۳	۱۴-۳. روش کار
۷۵	۱۵-۳. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۷۶	۱۶-۳. ملاحظات اخلاقی
۷۷	فصل چهارم: نتایج ، بحث ، نتیجه گیری ، پیشنهادات
۷۸	۱-۴. جداول پژوهش
۱۰۶	۲-۴. بحث و بررسی یافته ها
۱۱۴	۳-۴. نتیجه گیری نهایی
۱۱۷	۴-۴. پیشنهادها
۱۱۷	۱-۴-۴. کاربرد یافته ها
۱۱۷	۲-۴-۴. پیشنهادات برای پژوهشهای بعدی
۱۱۸	فهرست منابع
۱۲۵	ضمائم
۱۵۵	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۱. جمعیت ایران بر اساس گروه سنی	۳
جدول ۲-۱. تعداد دانش‌آموزان کل کشور بر اساس سال تحصیلی و نظام قدیم و جدید	۴
جدول ۳-۱. جمعیت رفسنجان بر اساس گروه سنی و کل در سال ۱۳۷۵	۵
جدول ۴-۱. جمعیت دانش‌آموزان بر اساس گروه سنی و نظام قدیم یا جدید در سال ۱۳۷۵ در نقاط شهری	۶
جدول ۱-۲. اجزای انتخابی دود سیگار	۳۷
جدول ۱-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سن	۷۹
جدول ۲-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب پایه تحصیلی	۸۰
جدول ۳-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سطح تحصیلات والدین	۸۱
جدول ۴-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب شغل والدین	۸۲
جدول ۵-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب بعد خانوار	۸۳
جدول ۶-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب سن شروع مصرف سیگار	۸۴
جدول ۷-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب افراد سیگاری در خانواده	۸۵
جدول ۸-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب اولین کسی که دانش‌آموز را با سیگار آشنا کرد	۸۶
جدول ۹-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب آگاهی والدین از مصرف سیگار	۸۷
جدول ۱۰-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب درآمد خانواده	۸۸
جدول ۱۱-۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب منبع تأمین پول سیگار	۸۹

- جدول ۴-۱۲. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب تعداد سیگار مصرفی در روز. ۹۰
- جدول ۴-۱۳. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب معدل درسی ۹۱
- جدول ۴-۱۴. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب تمایل به ترک سیگار. ۹۲
- جدول ۴-۱۵. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب چگونگی گذراندن اوقات فراغت ۹۳
- جدول ۴-۱۶. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب انگیزه مصرف سیگار. ۹۴
- جدول ۴-۱۷. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب دلیل ادامه مصرف سیگار. ۹۵
- جدول ۴-۱۸. توزیع فراوانی مطلق و نسبی مباحث مورد علاقه جامعه مورد مطالعه ۹۶
- جدول ۴-۱۹. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب عامل مؤثر در پیشگیری از مصرف سیگار ۹۷
- جدول ۴-۲۰. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب چگونگی ترک سیگار. ۹۸
- جدول ۴-۲۱. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب میزان آگاهی از عوارض سیگار ۹۹
- جدول ۴-۲۲. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب نگرش نسبت به سیگار ... ۱۰۰
- جدول ۴-۲۳. توزیع فراوانی مطلق و نسبی واحدهای مورد پژوهش برحسب میزان عملکرد نسبت به سیگار ۱۰۱
- جدول ۴-۲۴. میانگین نمرات آگاهی، نگرش و عملکرد واحدهای مورد پژوهش نسبت به سیگار ۱۰۲
- جدول ۴-۲۵. تغییرات میزان مصرف سیگار در طی جلسات بحث گروهی در گروه آزمون ۱۰۳
- جدول ۴-۲۶. تغییرات میزان مصرف سیگار قبل و بعد از آموزش به روش بحث گروهی در گروه آزمون و شاهد ۱۰۴
- جدول ۴-۲۷. میانگین هموگلوبین، هماتوکریت و تعداد گلبول قرمز خون واحدهای مورد پژوهش ۱۰۵

فصل اول

مقدمه

۱-۱. مقدمه

سن بین ۱۱ تا ۲۰ سالگی را نوجوانی می‌گویند که ممکن است در فرهنگهای مختلف این سن اختلاف داشته باشد. نوجوانی زمان انتقال از کودکی به بزرگسالی است [۵۶]. در سن نوجوانی تغییرات فیزیولوژیکی به سرعت رخ می‌دهد. بخاطر رشد و نمو سریعی که در این دوره وجود دارد، نوجوانی را زمان تغییر در احساسات و رشد بدنی می‌دانند [۶۲].

اسلام به دوره نوجوانی و جوانی اهمیت خاصی داده است، بطوریکه پیامبر اکرم (ص) در مورد این دوره می‌فرمایند: «به شما سفارش می‌کنم که نسبت به جوانان نیکی کنید زیرا آنان نازک دل هستند». از سقراط پرسیدند چرا بیشتر با جوانان مجالست و همنشینی می‌کند، پاسخ داد که شاخه‌های نازک و ترا می‌توان راست کرد ولی چوبهای سخت که طراوت آن رفته باشد به استقامت نگراید [۱].

نوجوانی دوره سرکشی‌هاست. در این دوره تغییرات قابل توجهی پدید می‌آید که تأثیر زیادی در شخصیت فرد باقی می‌گذارد. بیشتر نوجوانان به گروه همسن و یا دوستان خود گرایش می‌یابند. اکثر نوجوانان توجه عمیقی به طرز فکر گروه خود دارند و می‌کوشند مانند آنها لباس بپوشند، به یک شیوه آرایش کنند و ... تا در حقیقت کاملاً شبیه گروه خود شوند. مشاوره گروه، جهت همشکلی با گروه، پذیرش استانداردهای گروهی دائماً وجود دارد. نوجوانان در این مرحله به قضاوت گروه همسن بیش از قضاوت پدر و مادر اهمیت می‌دهند [۴۱].

نوجوانان و جوانان نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در ساختن جامعه به عهده دارند، لذا شناخت ویژگیهای آنها می‌تواند کمک شایانی به والدین، مربیان و مسئولان امور در نحوه برخورد با آنان بنماید. این دوره از نظر تربیت، دوره نسبتاً دشوار زندگی و یکی از بحرانی‌ترین مراحل آن می‌باشد، و با بلوغ

جنسی همراه است. نوجوانی دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی است. از لحاظ اجتماعی، تحول نوجوان و جوان بستگی دارد به اینکه در چه شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی رشد نموده باشد. محیطهای آزاد و باز نوعی رفتار را شکل می دهد و محیطهای استبدادی و خفقان آور نوعی دیگر از رفتار را ایجاد می نماید. حتی هدفهای اجتماعات مختلف، رفتارهای مختلفی را در افراد بروز می دهد. با توجه به مطالب ذکر شده، در عین حال نوجوان در این مرحله مرز شکن و سنت شکن است و برخلاف دوره کودکی از والدین تبعیت ننموده، و در برابر خواستههای آنها سرکشی، عصیان و مقاومت می کند [۱۵].

یکی از علل تسریع کننده جهت رسیدگی به مشکلات و رفع نیازهای نوجوانان جمعیت کثیر این گروه سنی است. در ایران آمار گروههای سنی و تعداد دانش آموزان بر اساس جداول (۱-۱)، (۱-۲)، (۳-۱) و (۴-۱) می باشد.

جدول ۱-۱. جمعیت ایران بر اساس گروه سنی [۳۷]

سال						گروه سنی براساس سال
آبان ۱۳۷۵	مهر ۱۳۷۰	آبان ۱۳۶۵	بان ۱۳۵۵	آبان ۱۳۴۵	آبان ۱۳۳۵	
۹۰۱۰۶۱۶	۷۵۴۷۱۳۱	۵۹۰۳۳۰۰	۴۳۰۳۱۱۸	۳۰۹۱۱۰۱	۱۸۲۲۴۸۳	۱۰-۱۴
۱۱۱۵۵۴۷	۵۹۰۸۹۰۳	۵۱۹۲۲۰۲	۳۶۰۰۲۶۵	۲۱۸۰۱۸۷	۱۴۲۰۵۲۴	۱۵-۱۹
۵۲۲۱۹۱۲	۴۹۴۷۲۶۰	۴۱۹۳۷۲۴	۲۷۹۲۲۱۵	۱۷۲۲۶۷۳	۱۴۹۷۱۷۸	۲۰-۲۴
۶۰۰۵۵۴۸۸	۵۵۸۳۷۱۶۳	۴۹۴۴۵۰۱۰	۳۳۷۰۸۷۴۴	۲۵۷۸۱۷۲۲	۱۸۹۵۴۷۰۴	کل جمعیت ایران